

УПОВНОВАЖЕНИЙ

Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

**Голові Національної соціальної
сервісної служби України**

Василю ЛУЦИКУ

**Начальнику Черкаської обласної
військової адміністрації**

Ігорю ТАБУРЦЮ

**Голові Мліївської територіальної
громади**

Василю МИКИТЕНКУ

**Міністру соціальної політики
України**

**Оксані ЖОЛНОВИЧ
(до відома)**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України

«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» під час виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого виявлено порушення прав людини у діяльності комунального закладу «Територіальний центр соціального обслуговування

(надання соціальних послуг)» Мліївської сільської ради (далі – Центр, заклад, установа, територіальний центр).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, а також погіршення умов перебування підопічних в інтернатних закладах.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час планового відвідування установи групою НПМ 05.03.2024 виявлено порушення прав людини та суттєві недоліки у діяльності закладу, що потребує вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених порушень та недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності. Детальний опис виявлених порушень наведено у звіті (додається).

У ході відвідування, серед іншого, встановлено, що у закладі відсутні захисні споруди (укриття), що порушує вимоги пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, пункту 25 частини другої статті 19 Кодексу цивільного захисту України. У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» підопічні, які відносяться до маломобільних груп населення продовжують перебувати у житлових кімнатах, а інші підопічні мають можливість скористатися правилом «двох стін».

Відвідуванням встановлено, що у закладі відсутня ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики, договір із закладом охорони здоров'я щодо надання відповідних послуг не укладався. Разом із тим, під час опитування підопічних і працівників закладу, огляду приміщень та аналізу внутрішньої документації встановлено факти надання персоналом відділення медичної допомоги та медичних послуг підопічним (зокрема, контроль/допомога у прийомі лікарських засобів), що порушує вимоги пункту 15 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Відповідно до пункту 47 Переліку соціальних послуг, умов та порядку їх надання структурними підрозділами територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2009 № 1417, громадяни, які приймаються до відділення стаціонарного догляду, проходять карантин в окремому

ізолюваному приміщенні протягом 14 днів, після чого у разі відсутності інфекційних захворювань переводяться до приміщення постійного проживання. Проте, у закладі відсутній ізолятор, який повинен мати окрему палату на два ліжка, санвузол, що не відповідає вищезазначеним вимогам законодавства.

У порушення Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.12.2003 № 584, у медичному кабінеті виявлені протерміновані ліки.

У порушення статті 48 Конституції України для підопічних не створені належні соціально-побутові умови для проживання, зокрема встановлено порушення в організації харчування, а саме не забезпечено право мешканців на якісне харчування з урахуванням стану здоров'я. У закладі відсутнє дієтичне харчування. Відсутні на час відвідування у холодильнику добові проби. Окрім того, не забезпечено товарне сусідство продуктів харчування у холодильниках, що може призвести до харчових отруєнь підопічних та свідчить про неналежний рівень організації харчування та неналежний контроль з боку керівництва установи.

Відповідно до пункту 11.9 Державних будівельних норм (далі –ДБН) В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» окремі санітарно-гігієнічні приміщення повинні бути обладнані тривожною сигналізацією. У той же час, у санітарно-гігієнічних приміщеннях закладу тривожна сигналізація відсутня.

У холі на другому поверсі де підопічні збираються на дозвілля, стеля уражена пліснявою. Окрім того, для підопічних не створено належних умов перебування, а саме використовуються старі матраци, застарілі подушки та постільна білизна.

Відсутні настінні комбіновані світильники місцевого освітлення над ліжками підопічних у житлових приміщеннях, що порушує пункт 8.3.3 ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення».

У порушення пункту 8.2.6. ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» температура повітря у житлових кімнатах складає 15°C.

Приміщення закладу є непристосованими для забезпечення потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення у відповідності до ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», зокрема не забезпечено архітектурної доступності та універсального дизайну. Окрім того, не забезпечено для маломобільних осіб можливість бути на свіжому повітрі через відсутність пандуса, ліфта чи підйомника з першого на другий поверх.

Відповідно до пункту 35 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772, житлові кімнати повинні бути облаштовані кнопками виклику персоналу, а заклад забезпечує їх обов'язкове цілодобове функціонування. У всіх кімнатах підопічних, у тому числі маломобільних, відсутні кнопки виклику медичного персоналу, що може призвести до несвоєчасного надання медичної допомоги.

Основними запобіжниками порушення права на повагу до приватного і сімейного життя є забезпечення приватності, в той же час у закладі для підопічних функціонує лише 1 туалет з двома розміщеними унітазами, який одночасно використовується як чоловіками так і жінками. Дверцята на кабінках відсутні, входні двері до туалетної кімнати не замикаються, що є порушенням права на приватність.

У порушення вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання до затверджених посадових інструкцій медичних працівників не включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Статтею 23 Конституції України передбачено, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, у якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості. При цьому закладом не проводиться реабілітація підопічних з метою їх соціально-психологічної підтримки та не забезпечується організація денної зайнятості (заняття творчістю) з урахуванням їхнього стану здоров'я та бажання. Більша частина підопічних проводить весь свій вільний час у кімнатах де вони проживають.

Заклад на вимогу представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Черкаській області відмовився надати наступну інформацію: штатний розпис стаціонарного відділення установи; інформацію щодо вартості утримання в закладі одного підопічного на місяць, вартості харчування на день 1 підопічного, вартості медичних препаратів на місяць на 1 людину. Відтак, у діях посадових осіб закладу вбачається порушення вимог передбачених статтею 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», а саме обов'язок органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, посадових та службових осіб, до яких звернувся Уповноважений, співпрацювати з ним і подавати йому необхідну допомогу, зокрема, забезпечувати доступ до матеріалів і документів, у тому числі на засадах, визначених законодавчими актами щодо захисту інформації з обмеженим доступом.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 5 пункту 4 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783, пунктів 1, 2 Порядку здійснення державного контролю/моніторингу за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.10.2021 № 1035, Національна соціальна сервісна служба України здійснює контроль за дотриманням державних стандартів надання соціальних послуг, проводить

моніторинг та оцінювання якості надання соціальних послуг, а також моніторинг дотримання надавачами соціальних послуг вимог законодавства під час надання соціальних послуг;

відповідно до пункту 10 частини першої статті 13, пункту 9 частини першої статті 16, статті 23 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», а також частини третьої статті 13 Закону України «Про соціальні послуги» до відання обласних державних адміністрацій належить вирішення питань охорони прав, свобод і законних інтересів громадян на відповідній території, реалізація державної політики та здійснення заходів для забезпечення соціального захисту осіб, а також здійснення контролю за додержанням вимог законодавства;

відповідно до статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» військові адміністрації на відповідній території здійснюють повноваження, зокрема із: управління закладами освіти, установами освіти, закладами охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, надавачами соціальних послуг, які належать територіальним громадам або передані їм, молодіжними, підлітковими закладами за місцем проживання; організації їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення; організації надання ними послуг, у тому числі соціальних;

відповідно до статті 17 Закону України «Про місцеве самоврядування» відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Національній соціальній сервісній службі України розглянути подання та вжити в межах компетенції заходів, спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання вимог законодавства під час надання соціальних послуг комунальним закладом «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Мліївської сільської ради..

2. Черкаській обласній військовій адміністрації та Мліївській територіальній громаді розглянути подання та вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності комунального закладу «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Мліївської сільської ради.

3. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності.

4. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення, невиконання законних вимог Уповноваженого тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт про результати відвідування комунального закладу «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Мліївської сільської ради на 20 арк. у 1 прим.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Шваля Костянтин 096 477 81 86

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№4923.2/24/53 від 29.04.2024
КЕП: Лубінець Д. В. 29.04.2024 12:38
5FBB77F7B650371D04000000E88D010044560300